

Dionizy Kosiński

Rochy, gm. Zduny, woj. kaliskie, St.
1A i 1B, AZP: 68-31/2

Informator Archeologiczny : badania 23, 72

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kwadratowej tarczki zdobionej motywem krzyżujących się, wypukłych przekątnych. Do ciekawszych znalezisk należy też zaliczyć fragmenty ołowianego (?) pierścionka z grobu 19. Zachowała się część druczka o przekroju płaskowypukłym oraz bardzo zniszczone oczko, które pierwotnie posiadało prawdopodobnie formę krzyża równoramiennego. W trzech kolejnych grobach wystąpiły łożyki żelazne, którym w jamie grobowej towarzyszyły: fragment pochewki skórzonej (grób 12), ułamek igły? (grób 15) oraz fragment naczyńia (grób 16). Ceramika w postaci mało charakterystycznych ułamków datowanych orientacyjnie na XII w. wystąpiła ponadto w sąsiedztwie grobu 14 oraz w niekwaśnej jamie stanowiącej zakończenie tzw. jamy „X” odkrytej w 1988 r.

Nowością na cmentarzysku w Robertowie było palenisko zaobserwowane w pobliżu grobu 18, poświadczone węglami drzewnymi oraz warstwą spopielonego piasku o miąższości ok. 20 cm. Nie dostarczyło ono zabytków datujących, niemniej jednak z uwagi na fali wystąpienia w sąsiedztwie pochówka oraz na analogicznym poziomie, można domyślać się jego związku z funkcjonowaniem cmentarza.

Materiały zabytkowe i dokumentacja badań będzie przechowywana w Muzeum Mazowieckim w Płocku.

Badania będą kontynuowane.

Rochy, gm. Zduny,
woj. kaliskie,
St. 1A i 1B, AZP: 68-31/2

Koło Archeologiczne przy Liceum Ogólnokształcącym w Krotoszynie

Badania prowadził mgr Dionizy Kosiński. Finansował WKZ w Kaliszu oraz Urząd Miasta i Gminy w Zdunach. Piąty sezon badań. Cmentarzyska wczesnośredniowieczne z fazy D.

Część cmentarzyska oznaczona 1B to skupisko 19 kurhanów. Badany kurhan nr 1. Kontynuowano eksplorację ćwiartki D wykopem nr 1 o rozmiarach 8 x 4 m. W wykopie wydzielono część A i część B ze względu na konieczność uzyskania dodatkowego profilu w miejscu pochówku ciałopalnego (nr 4). Rozmiary części A: 2 x 4 m a części B: 6 x 4 m. Wydzielano warstwy techniczne o miąższości do 10 cm przy czym sporządzano plan warstwicowy. Wszelkie zabytki (skorupy, kości spalone, węgle drzewne, krzemienie) nanoszono trójwymiarowo. Występowały one w rozproszeniu tak w poziomie jak i w pionie w całym nasypie. W tym wykopie stwierdzono występowanie tylko skorup z starożytności.

Istotnym, charakterystycznym elementem wnętrza kurhanu są warstwy piaszczystego orsztynu, lite, barwy rdzawej, o miąższości do 2 cm, których załeganie należy generalizując określić jako poziome (lekko faliste). Najwyżej stwierdzono je w poziomie 25 a najniżej 105. Najniższy poziom jest wyjątkowym (załgłbienie o średnicy do 1 m). Najniższa warstwa, poza owym wyjątkiem, załga w poziomie 100 z odchyleniami w niektórych partiach (90 — 105). Ich geneza budzi kontrowersje. Z doświadczenia archeologicznego wynikałoby, iż wykształciły się w poziomach drewna. Teza ta została odrzucona przez geologa (J. Skoczylas). Sugeruje się, iż wytworzyły się na skutek przerw w sypaniu kurhanu. Wskazują jednak niewątpliwie minimalne rozmiary kurhanu na 12 m. Zachowana maksymalna wysokość kurhanu określona została na 1,4 m. Pochówek centralny (1) znajdował się na poziomie 30, a skrajny na poziomie 70 (poziomu wiadra).

Zbadana powierzchnia wynosi 132 m² co stanowi około 3/4 kurhanu. Koniecznością jest zbadanie również powierzchni wokół kurhanu między innymi dla uzyskania dokładniejszych danych o jego rozmiarach.

Cmentarzysko stan. 1A — kurhanowe z pochówkami ciałopalnymi oraz wkopanym pochówkiem szkieletowym badano szósty sezon. Kontynuowano eksplorację wykopów założonych w poprzednim sezonie: 1988-I, 1988-III, 1988-IV oraz założono wykopy 1989-I o rozmiarach 1,5 x 1 m i 1989-II 1,5 x 2,5 m. Nieregularność wykopów oraz rezygnacja z uwzględnienia założonej w momencie rozpoczęcia badań na stanowisku siatki arowej uzasadnione jest koniecznością uzyskania odpowiednich profiliów ze względu na zupełną niwelację kurhanów.

Wykop 1988-I eksplorowano od stropu warstwy popielatej (poziom 70) uznanej jako pozostałość poziomu wymywania z czasów sypania kurhanu a wyznaczającej, jak się sądzi, zasięg kurhanu. Na stropie warstwy załgały dość gęsto tworząc skupiska przepalone kości oraz mniej liczne skorupy z starszych kultur. Uchwycono kraniec kurhanu (roboczo nr 1), co jest równoznaczne z uzyskaniem dalszych danych dla określenia rozmiarów kurhanu — średnica więzła niżej 3 m (są przesłanki wskazujące, iż średnica kurhanu wynosiła około 8 m).

Wykop 1988-IV. W profilu wykopu z wykopem 1987-VIII tkwił przydenny fragment naczyńia (na poziomie 60) w dołku o średnicy 0,6 m w ciemnopopielatym wypełnisku zawierającym drobne węgle drzewne i przepalone kości. Na poziomie 35 wchodził w profil załgało skupisko skorup, kości przepalonych i węgli drzewnych. Dla określenia jego rozmiarów założono wykop 1988-IV. Skorupy leżały dwuwarstwowo na powierzchni 1 x 0,9 m. Ponieważ skupisko przylegało do profilu założono wykop 1989-I o rozmiarach 1,5 x 1 m. Do poziomu 90 występowały w nim skorupy starożytne w rozproszeniu oraz przepalone kości. Te tworzyły zagęszczenia przy profilu wykopu 1988-IV w pobliżu omawianego powyżej skupiska.

Wykop 1989-II założono celem uchwycenia zasięgu warstwy wymywania widocznej w profilu 1987-VII. Aż do poziomu 50 występowały, tworząc koncentracje przy profilu z wykopem 1988-II oraz w części północnej wykopu, przepalone kości, skorupy średniowieczne oraz nieliczne starożytne. Rozmiary wykopu 2,5 x 1,5 m. Eksploracji nie zakończono.

Badania cmentarzyska winny być kontynuowane. Stan zachowania jak i wyjątkowość w tej strefie kulturowej wymaga szczególnej staranności i uwagi.